

Tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập Âm nhạc truyền thống cho sinh viên Trường Đại học Trà Vinh

Thạch Vĩ Rã

GV. Trường Đại học Trà Vinh

Received: 10/11/2023; Accepted: 13/11/2023; Published: 17/11/2023

Abstract: The aesthetic value ladder of a nation is expressed in many aspects, such as economics, politics, culture, and society. Among them, art in general and traditional music forms in particular are the most condensed and easily recognizable. Discussing music and orienting the cultural values hidden in music is not a simple thing, especially for young people living and being influenced by today's complex cultural space. Therefore, analyzing and proposing some measures to help the young generation in general and Tra Vinh University students in particular access and improve their understanding of the cultural values within traditional music is something very necessary.

Keywords: Approach; advanced; the traditional music; university; student

1. Đặt vấn đề

Âm nhạc (AN) là món ăn tinh thần không thể thiếu đối với mỗi con người, nhất là với thế hệ trẻ. Thường thức AN như là một cách thức để cuộc sống trở nên phong phú hơn, góp phần cải tạo và nâng cao đời sống văn hóa. Nhưng nhìn nhận một cách khách quan, đa chiều về AN ở nước ta hiện nay còn tồn tại rất nhiều câu hỏi đặt ra mà chưa có lời giải đáp thực sự thấu đáo. Nền AN đó đã thực sự phản ánh được bản chất của xã hội chưa? Đã thực sự lột tả được hết các giá trị văn hóa, đạo đức, thẩm mỹ trong dòng chảy lịch sử của dân tộc chưa? Đã thực sự đáp ứng như cầu giải trí của quần chúng nhân dân và thúc đẩy xã hội phát triển chưa, hay ở một góc độ nào đó vẫn tồn tại những mặt trái với những trào lưu lai căng, phản giá trị, bôi nhọ truyền thống dân tộc; đề cao AN ngoại lai, không hứng thú với âm nhạc truyền thống? Điều này trực tiếp tạo nên sự cản trở trong quá trình phát triển của AN nước nhà, mà nguy hại hơn đó chính là vấn đề “lệch chuẩn” trong định hướng, thường thức các tác phẩm nghệ thuật. Nguyên nhân của những điều đó ngoài những yếu tố khách quan tác động đến thì chúng ta cũng phải nhìn nhận lại phương thức định hướng, cách thức giáo dục, nhất là đối với sinh viên (SV) ở các trường đại học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập AN truyền thống cho SV Trường Đại học Trà Vinh (ĐHTV)

Tồn tại xã hội quyết định ý thức xã hội, từ lý luận đó có thể thấy văn hóa nghệ thuật nói chung, AN truyền thống nói riêng cũng là một hình thái ý thức

xã hội, chịu sự chi phối của tồn tại xã hội. Việc nhìn nhận, đánh giá những thực trạng đang tồn tại về chất lượng học tập nội dung AN truyền thống của Trường ĐHTV hiện nay cũng phải đặt trong quy luật đó. Bởi lẽ, đây không phải là “vấn đề” riêng của nhà trường mà nó là sự tác động và phản ánh của cả xã hội.

Nhìn nhận đánh giá một cách khách quan, việc tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập AN truyền thống của nhà trường ngày càng khẳng định vị trí, tầm quan trọng cũng như chất lượng dạy và học nội dung này ngày càng được nâng cao. Bước đầu SV đã có cách thức tiếp cận, đánh giá một cách chủ động hơn, chính vì vậy, kết quả học tập, kiểm tra đánh giá kết quả nội dung AN truyền thống cũng từng bước được nâng lên. Bên cạnh đó, trình độ, kiến thức, tư duy và PP giảng dạy của đội ngũ GV không ngừng được đổi mới. Họ có nhiệt huyết với công tác giáo dục đào tạo, am hiểu về các loại hình AN, đặc biệt là AN truyền thống. Có những GV được thừa hưởng truyền thống của gia đình về lĩnh vực này, chính vì vậy mà chất lượng giảng dạy nội dung AN truyền thống ngày càng được nâng cao.

Tuy vậy, bên cạnh những ưu điểm và kết quả đã đạt được, thì chất lượng học tập của SV đối với nội dung AN truyền thống đã và đang là một trong những điểm “tồn tại” cần được nhìn nhận và khắc phục một cách triệt để. Qua điều tra xã hội học với gần 200 SV của nhà trường cho thấy: người hâm mộ và am hiểu các ca khúc truyền thống có tỷ lệ rất thấp 12,6% (SV xuất thân ở nông thôn có đam mê và hướng đến AN truyền thống là 9,4%; ở nội thành là 3,2%). Qua đây, có thể phân định và khu biệt được việc tiếp nhận, hiểu

biết về AN truyền thống của SV nhà trường không cao. Thay vì SV tiếp cận và tìm đến các tác phẩm AN truyền thống hay, ý tứ, giọng ca đẹp thì họ lại đam mê những ca khúc mang ngôn từ sáo rỗng, vô nghĩa, nhảm nhí và có phần phản cảm. Chính điều này đã gây ra những ảnh hưởng rất lớn đến kết quả học tập của SV. Xu thế hiện nay, họ cơ bản đang ngả theo trào lưu AN hiện đại và nhạc ngoại.

Nguyên nhân của vấn đề này do sự phổ cập của CNTT, mặc dù những sản phẩm AN kém chất lượng nhưng lại được quảng bá rộng rãi trên các phương tiện thông tin, từ đó SV nghe, thường thức, sùng bái. Họ chưa có khả năng phân tích, đánh giá các sản phẩm AN. Cùng với đó, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của một số GV giảng dạy các môn AN trong Trường ĐHTV cơ bản đáp ứng được yêu cầu mà thực tiễn đề ra. Song khả năng lý luận, am hiểu thẩm mỹ, khả năng định hướng các giá trị cốt lõi trong các tác phẩm AN truyền thống lại có phần thiếu hụt, chưa thực sự tạo được sự định hướng cho SV, giúp họ có dễ dàng tiếp cận và nâng cao trình độ hiểu biết, hướng đến các tác phẩm mang đậm giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc.

2.2. Một số biện pháp bồi dưỡng cách thức tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập AN truyền thống cho SV Trường ĐHTV

2.2.1. Thường xuyên nâng cao nhận thức các chủ thể trong nhà trường

Đây là biện pháp then chốt quyết định đến việc bồi dưỡng cách thức tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập AN truyền thống cho SV. Các chủ thể ở đây chính là bao hàm toàn bộ nội dung, đối tượng và quá trình giáo dục của nhà trường, đó là các cấp lãnh đạo, chỉ huy các cơ quan, khoa và bản thân mỗi SV. Bởi vì, khi những chủ thể nhận thức đúng mới tạo ra động lực, mục đích, nỗ lực nghiên cứu, tích lũy kiến thức để ra các biện pháp, hướng đi sát đúng nhất trong việc giúp SV vững vàng trong quá trình tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập nội dung AN truyền thống.

Cùng với đó, các chủ thể cũng cần phải nhận thức đầy đủ tầm quan trọng của việc bảo đảm các yếu tố đi cùng trong quá trình giúp SV dễ dàng tiếp cận và nâng cao chất lượng môn học AN truyền thống. Đây cũng là một nội dung quan trọng trong việc điều chỉnh cách thức tiếp cận, phát triển toàn diện cả về phẩm chất và năng lực của SV. Trong quá trình giảng dạy AN truyền thống, ngoài yếu tố lý luận, cũng rất cần tạo điều kiện cho SV được tham gia vào các hoạt động thực tiễn như: tham gia thưởng thức các buổi biểu diễn AN có chất lượng, trong đó chú trọng vào

AN truyền thống của dân tộc, từ đó khơi dậy những cảm xúc tích cực, lòng tự hào dân tộc. Cùng với đó phải thẳng thắn đánh giá, phân tích các vấn đề chính trị, văn hóa tiềm ẩn trong các tác phẩm AN truyền thống, cũng như việc phản giá trị văn hóa của một số ca khúc AN hiện tại. Trên nền tảng như vậy, sẽ tạo ra một hướng đi mới, tác động làm việc tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập AN truyền thống cho SV có chiều sâu và mang tính bền vững cao.

2.2.2. Tiếp tục đổi mới chương trình, nội dung và PP giảng dạy AN truyền thống nâng cao tính thực tiễn.

Thực tiễn luôn là tiêu chuẩn cao nhất để kiểm tra chân lý. Chính vì vậy, để SV thực sự đam mê tiếp cận và đam mê với AN truyền thống thì việc nâng cao tính thực tiễn là yếu tố tiên quyết, bắt buộc phải thực hiện trong quá trình giảng dạy. Đặc biệt hiện nay, trước yêu cầu mới của tình hình nhiệm vụ giáo dục và đào tạo hiện nay, đòi hỏi công tác giảng dạy càng phải mang yếu tố khoa học, sức thuyết phục cao, có nội dung sâu rộng và thiết thực giải đáp các vấn đề mới mà thực tiễn đặt ra. Do đó, cần phải đẩy mạnh đổi mới nội dung, chương trình, PP dạy học. Trong đó, đổi mới PP dạy học nói chung, PP dạy học môn AN truyền thống nói riêng là khâu quan trọng để nâng cao chất lượng và đổi mới sao cho phù hợp với đối tượng GD & ĐT.

Đổi mới PP dạy học là phải không ngừng ứng dụng các thành tựu khoa học công nghệ hiện đại, nhất là CNTT, mô phỏng v.v. Đồng thời, phải đặt ra yêu cầu phù hợp với người học, từ đó giúp SV xác định được đúng động cơ, phát huy tính tích cực, chủ động trong học tập rèn luyện, tích cực đổi mới P học tập cho phù hợp. PP giảng dạy của GV phải tương ứng với đòi hỏi của lý luận và thực tiễn, làm cho SV nhận thức được vị trí, vai trò và sức ảnh hưởng của văn hóa truyền thống đối với xã hội, tổ quốc, làm cho tinh, khí, thần của họ thấm nhuần trong những năm tháng hào hùng của dân tộc, cũng như sự đổi mới mạnh mẽ của đất nước trong giai đoạn hiện nay; trong những điều ấy có vị trí, vai trò của AN truyền thống.

2.2.3. Phát huy vai trò của SV trong tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập AN truyền thống.

Đây là giải pháp hàng đầu để nâng cao chất lượng học tập. Do vậy, từng SV trong nhà trường cần có nhận thức đúng đắn về vị trí, ý nghĩa, tầm quan trọng của âm nhạc truyền thống, từ đó xây dựng ý thức, thái độ trách nhiệm quá trình tiếp nhận và sàng lọc đến quá trình tiếp cận và nâng cao hiểu biết của bản thân đối với các tác phẩm này.

Chất lượng GD&ĐT của Trường ĐHTV chính là

kết quả tác động biện chứng giữa điều kiện khách quan của quá trình GD & ĐT với phát huy nhân tố sáng tạo chủ quan của SV. Trong đó, các điều kiện khách quan của quá trình đào tạo dù tác động mạnh mẽ đến đâu cũng không thể đạt hiệu quả cao nếu không có sự cộng hưởng từ nội lực chủ quan của người học. AN truyền thống là nội dung khó, vì vậy tự học tập, tự rèn luyện, tự định hướng, dám nghĩ, dám làm, dám tiếp cận những khó khăn của môn AN truyền thống, từ đó tạo thành mạch tư duy và hành động dẫn đến nâng cao chất lượng học tập của SV. Đây được coi là chìa khóa vàng của giáo dục, biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo, biến quá trình bồi dưỡng, định hướng thành quá trình tự hình thành, tự định hướng và tự tiếp cận. Vì vậy, cần động viên, khuyến khích SV tích cực, tự giác trong học tập, nghiên cứu những vấn đề mà âm nhạc truyền thống đang đặt ra hiện nay, từ đó hình thành ở họ bản lĩnh, PP khoa học trong học tập nội dung này

3. Kết luận

Bồi dưỡng phương thức tiếp cận và nâng cao chất lượng học tập môn AN truyền thống cho SV của Trường ĐHTV thực chất là quá trình nâng cao khả năng tự chủ, đề cao yếu tố chủ quan của SV trong

quá trình học tập nội dung này. Đặc biệt, trong giai đoạn hiện nay, trước sự bùng nổ của các trao lưu AN, thì vấn đề bồi dưỡng để SV nhận thức đúng đắn vai trò và ý nghĩa của AN truyền thống lại quan trọng hơn bất cứ thời điểm nào, bởi lẽ đây là yêu cầu của quá trình giáo dục, đồng thời cũng là đòi hỏi của thực tiễn xã hội đặt ra. Một đất nước phát triển phải đáp ứng đầy đủ trên tất cả các mặt từ kinh tế, chính trị, văn hóa xã hội, mà trong đó các giá trị truyền thống dân tộc trong văn học nghệ thuật mà cô đọng nhất là AN lại càng quan trọng, bởi lẽ như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng khẳng định: Muốn xây dựng thành công CNXH, thì trước hết phải có con người XHCN.

Tài liệu tham khảo

[1] Đỗ Huy (1987), *Giáo dục thẩm mỹ - Mấy vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB Thông tin Lý luận, Hà Nội

[2] Hoàng Như Mai (1987), *Bàn thêm về nhu cầu văn hóa và thị hiếu nghệ thuật, trong sách "Thỏa mãn nhu cầu văn hóa và nâng cao thị hiếu nghệ thuật"*, NXB Văn hoá. Hà Nội

[3] Văn Minh Hương (2003), *Gagaku và Nhã nhạc*, NXB Thanh niên, TP Hồ Chí Minh.

Yếu tố cấu thành văn hóa pháp luật....(tiếp theo trang 245)

Nó thể hiện thái độ tích cực của sĩ quan trẻ ở các trung đoàn bộ binh đủ quân trong chấp hành các chuẩn mực của pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định của đơn vị, mệnh lệnh của người chỉ huy; thái độ trong giải quyết các mối quan hệ với mọi người và với chính bản thân mình ở tính tích cực, biết làm chủ và sự nghiêm khắc tự ghép mình vào các yêu cầu của pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định của đơn vị.

3. Kết luận

Thói quen, lối sống theo pháp luật trong học tập, rèn luyện và cuộc sống hàng ngày của sĩ quan trẻ ở các trung đoàn bộ binh đủ quân là tổng hòa những nét cơ bản đặc trưng cho hoạt động học tập, rèn luyện, lao động và sinh hoạt hàng ngày tuân theo pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định ở đơn vị của sĩ quan trẻ. Lối sống theo pháp luật là một loại hình của lối sống, trong đó, dựa trên nền tảng ý thức pháp luật tiên tiến, sĩ quan trẻ thực hiện hành vi của mình sao cho phù hợp với các giá trị, chuẩn mực pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội và quy định của đơn vị. Lối sống theo pháp luật của sĩ quan trẻ vừa có tác dụng

đóng góp vào quá trình sáng tạo ra các giá trị pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội, quy định của đơn vị, vừa là quá trình tiếp nhận và phát huy các giá trị đó trong thực tiễn học tập, rèn luyện của sĩ quan trẻ, mà đỉnh cao của nó là "sống, học tập, lao động theo Hiến pháp và pháp luật". Lối sống theo pháp luật của sĩ quan trẻ không phải tự nhiên hình thành mà là kết quả của quá trình học tập, rèn luyện nghiêm túc để thấm thía những giá trị văn hóa pháp luật vào cuộc sống của sĩ quan trẻ. V.I.Lênin đã nói: Chỉ có cái gì đã ăn sâu vào đời sống văn hóa, vào sinh hoạt, tập quán mới có thể coi là được thực hiện.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc toàn quốc lần thứ XIII*, Tập 1, Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

2. Phạm Ngọc Thanh (2011), *Đổi mới văn hóa lãnh đạo, quản lý - Lý luận và thực tiễn*, Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội.

3. Lê Xuân Thanh (2013), *"Bồi dưỡng văn hóa pháp luật của học viên ở Trường Sĩ quan Tăng - Thiết giáp hiện nay"*, Luận văn Thạc sĩ Triết học, Học viện Chính trị, Hà Nội.